

Beste Studenten,

Gisteren bleek dat het tijdens mijn college niet zo inzichtelijk is gemaakt op welke manier de koloniale staat en de plantersklasse terreur uitoefende over de slaven in Suriname. Hieronder volgt een transcriptie van een langgerekt proces uit 1750 tegen een groep opstandige slaven. De aanklacht en vonnis zijn besproken door de lokale rechtbank en zijn terug te vinden in het Nationaal Archief, Sociëteit van Suriname, Resoluties van de Raad, toegang 1.05.03 inventarisnummer 142. Dit is niet het volledige vonnis met alle overwegingen, maar alleen de uitkomst van het proces. Het gaat hier om een grote revolte waarin sprake was van samenzwering, opstand, roof en vlucht.

Hartelijke groet,

Karwan

Aanklacht:

Moord op Amand Thomas (planter) en zijn klerk en vervolgens roven en weglopen.

Verdachten:

Slaven op de hoogte van of betrokken bij de moordaanslag:

Pieter, Prins, David, San Fason (toebehorende aan Nicolas Franc Trijmelaer),

La Violette, Gallien, Cesar, Isaak, Anthonij, Bellona, Akara (toebehorende aan Weesman of Vreesman),

Quamina (toebehorende aan Weesman of Vreesman),

Keijser, Jonge Amand;

Slavinnen die na de moord hebben geroofd:

Laura, Messalina (ook op de hoogte van de moordaanslag en niet gemeld), Pallas (ook vrijwillig weglopen);

Slaven die vrijwillig zijn weggelopen:

Pallas (heeft ook geroofd), Proserpina, Slaven waar rol niet staat vermeldt: Salicoeur, Hermes, Hector, Dirkje, Lackeij, Phinicie, Premierre, Cleopatra, Laura, Cicilia, Jo, Bettie, Sibille.

Vonnis op 11 maart

Op 11 maart wordt vermeld dat alhoewel alle slaven die in opstand zijn gekomen met de dood gestraft mogen worden, er toch verschil gemaakt moet worden: de slaven die betrokken waren bij of op de hoogte waren van de moordaanslag en/ of de opstand die niets gemeld hebben bij de meester moeten harder gestraft worden dan de slaven die uit vrees of gedwongen zijn mee gegaan. De laatste worden eveneens ter dood veroordeeld, maar 1 van de 10 wordt daadwerkelijk ter dood gebracht (Wie dat is wordt via een dobbelspel of loting bepaald).

Pieter en Prins worden omgebracht op de plaats waar het gewoon is criminele justitie aan slaven te doen. Ze worden van onderaf levend verbrand en met gloeiende tangen geknepen. David en San Fason worden omgebracht eveneens op de op de plaats waar het gewoon is criminele justitie aan slaven te doen. Zij worden levend opgehangen aan een staak in hun zij en blijven net zolang hangen tot zij sterven. Wanneer zij gestorven zijn worden hun hoofden afgehakt en op staken gezet en de rompen worden verbrand. Ook Laviolette en Laura worden op deze plek omgebracht. Zij worden opgehangen en als zij dood zijn worden hun hoofden afgehakt en op staken gezet en hun rompen verbrand.

Er komt nog nader onderzoek naar andere slaven en het onderzoek naar slavin Africa is uitgesteld omdat zij zwanger is.

Vonnis op 13 maart

Gallien wordt omgebracht op de plaats waar het gewoon is criminele justitie aan slaven te doen. Hij wordt opgehangen aan een haak in zijn zij en blijft daar hangen tot hij sterft. Van tijd tot tijd wordt hij met een gloeiende tang geknepen. Wanneer hij overleden is wordt zijn hoofd afgehakt en op een staak gezet en zijn romp verbrand. Salicoeur, Hermes en Hector worden eveneens op deze plaats om het leven gebracht. Zij worden van onderaf levend geradbraakt en moeten blijven

liggen tot na zonsondergang. Dan worden hun hoofden afgehakt en op staken gesteld en hun rompen verbrand.

De slaven die door loting worden geselecteerd om geëxecuteerd te worden worden om het leven gebracht door het afhakken van hun hoofden met een bijl. Daarna worden de hoofden op staken gesteld en de rompen tot as verbrand. De slaven die na de loting niet ter dood worden gebracht, worden overgebracht naar fort Nieuw Amsterdam. Hier verblijven ze tot alle slaven, die nog binnen gebracht worden, gehoord zijn. Dit met het oog op eventuele beschuldigingen. De mulat van Killestijn Nova, genaamd Dirkje, heeft zichzelf verhangen in het fort. Zijn lijk wordt naar het galgenveld gesleept, de buik opengesneden en zijn lichaam verbrand.

Vonnis op 16 maart

Cesar, Isaak, Anthonij, Akara en Quamina worden omgebracht op de plaats waar het gewoon is criminele justitie aan slaven te doen. Quamina en Cesar worden opgehangen. Na hun dood worden hun hoofden afgehakt en op staken gezet en hun lichamen tot as verbrand. Akara, Isaak en Antonij worden op het kruis gebonden en van onderaf levend geradbraakt en 'voorts een slag van gratie' op het hart gegeven. Wanneer zij gestorven zijn worden hun hoofden afgehakt en op een paal gezet en de lichamen tot as verbrand. Belona wordt naar het Nieuwe Fort gestuurd voor nader onderzoek.

Vonnis op 19 maart

Oersem Dofijn, Galant, Salomon, Flora en June worden ontslagen en weggestuurd.

Er komt een nieuwe loting. In ieder geval worden Lackeij, Phinicie, Premierre, Cleopatra, Laura Cicilia, Jo, Bettie en Sibille omgebracht met een bijl op de plaats waar het gewoon is criminele justitie aan slaven te doen. Hun hoofden worden op staken gesteld en de lichamen tot as verbrand. Wanneer de loting slecht uitpakt voor een van de 'onnoselste' (een onschuldige) moet deze van de doodstraf worden bevrijd.

De slaaf Coridon wordt gezien als 'belhaemel en opperhoofd' van het complot. Coridon wordt enige uren achter elkaar met alle 'ordinaire en extraordinaire soorten van pijnigingen die te bedenken alhier aan slaeven gebruikelijk zijn' gestraft. Ook wordt hij met gloeiende tangen geknepen. Daarna wordt hij met vier paarden 'van den andere te worden gerukt'. Zijn hoofd wordt op de plantage van zijn meester afgehakt en op een stok gezet. De vier delen van zijn lichaam worden buiten Paramaribo in de savanne op verschillende plaatsen opgehangen tot het door 'lucht en het gevoogelte' zal zijn verteerd. De plaats van voltrekking vonnis: waar het gewoon is criminele justitie aan slaven te doen en de plantage.

Vonnis op 17 juni

Alle slaven die nog in de forten zitten wegens onderzoek naar de opstand en de moord op A. Thomas worden vrijgelaten, met uitzondering van Chocolat, Messalina, Amand, Keijser, Pallak en Jaba, die nog nader gehoord moeten worden.

Vonnis op 11 juli

De slaven Keijser en Amand en de slavinnen Messalina en Proserpina worden op de 'gewone executieplaats' gezeseld en gebrandmerkt alvorens zij levenslang worden verbannen. Zij worden aan Engelsen verkocht, 'ten voordeele van den Boedel'. De slavin Pallas wordt teruggegeven aan haar meester. Slavin Bellona en 'indianin' Eva zijn onschuldig bevonden. Plantage Bethlehem

Er zijn militairen naar de plantage gestuurd (ook naar de omliggende plantages) en er zijn veel weglopers. Het gehele jaar door veel rapporten over de militaire acties om de weglopers terug te halen. De executies worden bijgewoond door leden van het Hof omdat het mogelijk is dat de veroordeelden nog enige confessies willen doen en anderen willen aanwijzen. De voltrekking van het vonnis is vervroegd omdat het fort vol dreigde te raken. Wederom worden vonnissen voltrokken om het fort te verlichten (nog ongeveer 40 slaven in het fort).